

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to
E-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

EGZAMIN MATURALNY JĘZYK LITEWSKI – POZIOM ROZSZERZONY

TEST DIAGNOSTYCZNY

TERMIN: **marzec 2021 r.**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

**WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

dostosowania
zasad oceniania.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 10 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Możesz korzystać ze słowników językowych.

EMLL-R0-**100**-2103

1 tema. Remdamiesi pateikta ištrauka suformuluokite problemą ir ją panagrinėkite. Naudokitės Ingos Videikaitės tezėmis ir apmąstymais bei kitais kultūros tekstais. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių.

Inga Videikaitė

Emigrantai išlaiko daugiau nei tik adaptuotą lietuvišką pavardę

Kai Lietuva dar buvo visai nespalsvota ir pavargusi, JAV lietuvių akyse jau spindėjo pačiomis ryškiausiomis spalvomis. Palikdami tėvynę, artimuosius ir tuščius namus su baime skubėjo visi, kas galėjo. Į nežinią, lyg į niekur, bet juk į svajonę!

Bado ir skurdo nualinti tikėjo Juozo Vilkutaičio-Keturakio komedijoje „Amerika pirtyje“ tarytum puošnia suknele dabintu Amerikos gyvenimo vaizdiniu: „Jau bet-gi, tai tik tam Amerike ir gerai: rodosi, visiems imti ir išeiti, nė ten, sako, darbo... [...] Matai kokia ponija! Ir tu tokia būtum, ir dar šimtą sykių gražesnė.“ 1908 m. Lietuvoje pasirodžiusiame Uptono Sinclairio romane „Džiunglės“, pasak Giedriaus Subačiaus, pirmieji lietuvių emigrantai JAV ir kiti darbininkai „pavaizduoti tokie vargingi ir nelaimingi, patiriantys tiek daug nepriteklių, ligų, nelaimių, mirčių, nesiskaitymo, pažeminimo, smurto, apgavysčių ir nevilties, kad ideologinis Stalino aparatas kūrinį turėjo laikyti naudinga vakcina nuo Amerikos svajonės“. Tačiau begalė žmonių tuo metu net nemokėjo skaityti, o pasakojimais ir kalbomis netikėję, nes vilties praradimas atrodė baisiau už viską, kas tuo metu vyko: karus, skurdą, badą, ligas, nepaaiškinamas artimųjų mirtis, žudynes... Laikui bėgant, Lietuvoje liko tik maža dalis emigracijos nepalietų šeimų ir giminių, o šiandien, manau, nepalietųjų apskritai nebėra.

Prieš daugiau negu šimtmetį į JAV laimės ieškoti išvyko ir dalis mūsų giminės. Nors niekada negrįžo, ryšiai nenutrūko. Tik šiandien jie perėjo į mano rankas. Kasdienio bėgimo rutinoje niekada nekėliau sau klausimo, nuo ko prasidėjo jų gyvenimo kelionė, o girdėjusi buvau tik istorijos nuotrupas. Ir visai netikėtai atsiradęs poreikis sužinoti ne tik privertė susimąstyti, bet įtraukė į šį niekada nelieštą lietuvių diasporos sūkurį. Nekantriai laukdama elektroninio laiško iš savo giminių nerimavau lygiai taip pat, kaip prieš kelis dešimtmečius nerimaudavo seneliai – tik dabar suvokiu jų džiaugsmą, kai mėnesius keliavęs atskriedavo mažas popierinis atvirukas su kalėdiniu sveikinimu ir fotografija. Senelė sakydavo: „Ačiū Dievui, gyvi.“ Ir jos veidą papuošdavo nuoširdi šypsena. Nors šiandien atrodo, kad emigracijos priežastys, prioritetai, sąlygos, galimybės pasikeitusios ir nebeliko baimės niekada negrįžti, tačiau būti emigrantu, net turint tos šalies pilietybę, yra iššūkis dažno lietuvių sąžinei. [...]

Tėvų ir artimųjų vardai vis dar perduodami iš kartos į kartą ryšiui su protėviais palaikyti, tačiau klausdama Amerikoje gimusio asmens, ką jam reiškia turėti lietuviškas šaknis, meilės senelių tėvynei nesitikėjau. Man akivaizdu, širdyse išlieka ir šis tas daugiau nei pakeista pavardė: „Mano seneliai visada labai didžiavosi lietuvių paveldu. Tuo metu jų gyvenimas buvo itin susijęs su lietuvių kalba ir tradicijomis. [...] Mes, vaikai, visada buvome mokomi didžiutis tuo, kas esame, o per atostogas visada vykdavome į lietuvių bažnyčias. Deja, buvau jausias, o namuose nebebuvo daug lietuvių, tad kalbos neišmokau. Norėčiau išmokti kalbėti lietuviškai. Aš žinau keletą frazių, bet vargu ar galėčiau susikalbėti. Nemažai JAV žmonių yra susipažinę su Lietuva ar lietuviais. Juk mes esame mažuma. Man labai gaila, kad mano sūnėnai labai mažai žino apie lietuvių paveldą, bet tai yra įprasta amerikiečiams, ypač todėl, kad jie dar jauni. Jie gyvena dabartyje, o ne praeityje. Aš vis dar prisimenu... O per šv. Kalėdas paruošiu jiems visą lėkštę „ausukių“. Dar visada turiu Lietuvos vėliavą ar simbolį savo automobilio gale. Man labai patinka, kai kitas automobilis pypteli ir šaukia: „Labas!“

Po tokio atsakymo iškilo tik dar daugiau klausimų. Kas gi tas lietuvis svetur? Ar kada nors

nustojama juo būti? Kaip antros kartos senyvo amžiaus žmogus, kurio lyg ir nebegali vadinti lietuviu, nes tėvai ir jis pats gimė JAV, o Lietuvos net akyse neregėjęs, gali taip save tapatinti su Lietuva ir netgi laikyti mažuma Amerikoje? Ir tada supranti, koks stiprus išėivio pojūtis, įsiskverbiantis į patį ir visai nejučia perduodamas iš kartos į kartą. O tautinis lietuvių identitetas ypač išryškėja Kalėdų laikotarpiu...[...]

Manau, kaip ir prieš šimtą metų, taip ir šiandien, pagrindinės identifikacinės išėivių emocinės vertybės – namų ilgesys ir viltis parvežti svajonę namo. Žmonės išvyksta, grįžta, vėl išvyksta ir tai lyg užburtas ratas, plėšantis Lietuvą į mažas skiauteles ir barstantis po pasaulį. Greitai lietuvių visame pasaulyje rasime daugiau negu Lietuvoje. Tad vis norisi tikėti, kad gal šiais „Pasaulio lietuvių metais“ sulauksime daugiau grįžtančių, negu išlydėsime išvykstančių.

„Literatūra ir menas“, 2019, Nr. 3680, literaturairmenas.lt

2 tema. Interpretuokite ir palyginkite pateiktus eilėraščius. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių.

Salomėja Nėris

Skrenda neganda juoda

Skrenda neganda juoda...

Žemės džiaugsmo valanda:

Ties bedugnėm plaštakėlės –

Vienadienės lauko gėlės.

Pienė pievos vidury –

Pasipūtusi – puri.

Lyg ta pienė pasipūtęs

Žaidžia pievoje vaikutis:

– Mano pienė ta papurus, –

Lankstos man žiedų kepurės.

Ir drugiai ties bedugne

Plasta, sveikina mane.

Mano saulė – visada!

Skrenda neganda juoda.

Šliaužia didelis šešėlis. –

Merkias saulė, vysta gėlės.

Sparnų viesulas šiurpus

Pienę baltąją nupūs.

O vaikutis žaidžia vis. –

Neapsakomai žavi

Žemės džiaugsmo valanda.

Skrenda neganda juoda.

S. Nėris, *Pavasaris per kalnus* eina, Vilnius 1961, p. 232–233.

Janina Degutytė

Mažutė

Tu – mažutė, tu telpi visa
Į Čiurlionio karalių delnus...
Tu – riekelė duonos kasdieninės
Ant pasaulio vaišių pilno stalo...
Tu ant gaublio – mažas lopinėlis,
Žalgirio šarvų plieninis žvynas.
Pirčiupio liepsnos ir kraujo ženklas.
Ežerų dangaus tyriausias lašas.
Žalias rytas ant pilkų arimų,
Spindulių lietus aikštės erdvėj.
Tu – ant gaublio – padūmavęs gintaras
Su pušies kvapu ir kraujo atšvaitu...

Tiktai mūsų meilėj – tu didžiulė.
Mūsų delnuose tu – nesudeginama.
Mūsų ilgesy – brangiausia pasaka.
Mūsų akyse tu – saulės kraštas.

1964

J. Degutytė, *Raudonoji upė. Svarbieji poezijos ir gyvenimo tekstai*, Vilnius 2013, p. 68.

WYPRACOWANIE

na temat nr.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)